

νητής καταχωρίζει τα συμπεράσματα της εργασίας του.

Νά περικοπές γιά νά δικαιολογήσω τήν κρίση μου γιό τό πρώτο: «Έπελαγοδρομίασιν πολλών καιρόν κι αισθάνθηκα πολλές απογοητεύσεις. Μέσα άπό αυτά τά πελαγοδρομίαματα, σιγά σιγά έφθασα έρέτος σέ κάποιον τρόπο εργασίας, πού μπορώ νά πώ, ότι άπό τά πρώτα άποτελέσματα έμεινα ικανοποιημένος. . . . Έχω μιιά κράση νά ένθουσιάζομαι εύκολα και άπό μικρά πραγματάκια. Ίδιως όταν αυτά τά πραγματάκια είναι προϊόντα προσωπικής μου εργασίας, ένθουσιάζομαι πολύ», σελ. 8.

Πάρα κάτω: «Μ' αυτόν τόν τρόπο εργαζόμενος, κάνω έγώ τήν έρμηνεία μου. Μ' αυτόν τόν τρόπο μου συμβαίνει νά νομίζω, ότι τά παιδιά γίνονται τελείως κάτωχοι τού περιεχομένου τών έρμηνευμένων συγγραφέων».

Κι άλλου: «Στά παιδιά συνιστώ όσο τό δυνατόν περισσότερα βοηθήματα, λεξικά, σχόλια και μεταφράσεις, ιδίως καλλιτεχνικές μεταφράσεις. Άλλά δέν τούς έπιτρέπω ποτέ, όταν λένε τήν έρμηνεία νά τήνε λένε παπαγαλιστί, άπό τούς τυφλοσύρτες τών σχολικών μεταφράσεων».

Άλλά θάμουν άδικος άν δέν έβλεπα στό βιβλίό του σελίδες άξίες ενός πραγματικού Έπιστημονικού έργου. Νά τίς παραθέσω θάταν δύσκολο. Έχουμε πρόχειρο τό βιβλίό. Είναι οι σελ. 16-19 'Αρχαίος Έλληνικός Πολιτισμός και σελ. 20-23 'Αποδελτίωση. Έπίσης θαυμάσιο τό κεφάλαιο. «Ο ρόλος τού διδασκάλου σ' όλη αυτή τήν εργασία.»

Και τώρα ρωτιέμαι: Άραγε άπό πού νά προέρχεται τό άφθονο ύποκειμενικό στοιχείο στό έργο τού κ. Άντ.; Άντίθετα άπό κείνους τούς άπλοϊκούς σ' ύσους κακόπιστους άνθρώπους, πού πιστεύουν, πώς αυτό είναι άποτέλεσμα ενός ναρκισσισμού, μιιάς υπερτροφίας τού έγώ, πιστεύω έγώ αντίθετα μ' αυτούς πώς ό συγγραφέας δέ ναρκισσέεται. Άν μιλάει άρκετά γιά τό άτομό του αυτό προέρχεται άπό μιιά κάποια ιδιοσυγκρασία, πού άσυνείδητα τόν σπρώχνει νά ταυτίζει τό έγώ του με κάθε κίνησή του επιστημονική ή λογοτεχνική.

Έπειτα ξαίρουμε πώς τόσο τό προηγούμενο βιβλίό του «Δύομιση χρόνια δάσκαλος στό Μαρούσι» όσο και τό τωρινό γράφτηκαν τό ένα γιά νά ειπωθεί σέ διάλεξη άποχαιρετιστήρια στό Μαρούσι, τό άλλο σέ εισήγηση στό παιδαγωγικό συνέδριο τών Πατρών.

Άλλά και τέτοιο τό έργο τού κ. Άντ. θά έήσει όν σάν κλασικό, άπόρροπο έργο, πού σού επιβάλλεται με τήν άπροσπία της άπιστήμης, αλλά στίς ψυχές τών Έκπαιδευτικών, πού θά τό εφαρμόσουν. Θά ξεγινάει τήν έκπαιδευση, θά όρηθοποιησει τό λόγο της αλήθειας, πού θά τόν λένε άφοβία πιά οι έκπαιδευτικοί και θά φέρει μιιά επανάσταση στήν ψυχή τών Έλληνοπαιδών, πού, ξεζινώνοντας άπό τό γράμμα, θά προχωρούν στό πνεύμα τών κειμένων, γιά νά καταλήξουν στή βαθύτερη κατανόηση και άνάπλαση τού άρχαίου βίου και πολιτισμού, τόσο χρήσιμο πράγμα γιά τή γενική και ειδική μόρφωση τών παιδιών, αλλά και τόσο παραμελούμενο ίσαμε τώρα.

Άς άρχει στόν κ. Άντ. αυτή ή μεγάλη χαρά. Έργο και συγγραφή είναι δυό διάφορα πράγματα. Ο Σοκράτης δέν έγραψε λέξη κι ό Χριστός δέ σέφτηκε ποτέ ν' άφήσει στους μεταγενέστερους μιιά συστηματοποιημένη διδασκαλία. Κι όμως τά συστήματά του, φιλοσοφικό τό ένα, φιλοσοφικοδρασκευτικό τό άλλο, είναι δυό πράγματα πού μπορούμε νά πούμε, πώς τά ξαίρουμε καλύτερα άπό κάθε άλλο. Κι αυτό γιατί οι διδασκαλίες τους έζησαν στίς ψυχές τών μαθητών τους.

Είχομαι τό έργο του ν' άποκτήσει πολλούς μαθητές, αλλά εύχομαι νά είναι και τό τελευταίο γραμμένο στή μιχτή, στήν καθαρεύουσα και στή δημοτική. Άρχισε με τό «Δύομιση χρόνια δάσκαλος στό Μαρούσι» με μιιά άρκετά καλή δημοτική. Τώρα —γυμνασιάρχης Αγίου— κάνει άρκετές παραχωρήσεις στήν καθαρεύουσα. Άς προσέξει μήπως προχωρώντας στήν καριέρα του κατασταλάξει στήν κα-

θαρεύουσα. Ίσως δικαιολογηθεί: «Ξαίρεις, πολλοί συνάδελφοι αισθάνονται φρίκη στίς άσρότητες». Τό παραδέχομαι. Άλλά είναι φρίκη νά κανονίζουμε τή γλώσσα με τή φρίκη τών συναδέλφων. Οι συνάδελφοι πρέπει νά συνήθισουν στήν ιδέα, πώς με τή δημοτική μπορούν νά γραφτούν και τά πιο σύνθετα και ψηλά νοήματα. Άλλά δημοτική γερή, πλέρια, τόσο στή λέξη και στους τέπους όσο και στή σύνταξη. Άν μπορώ νά καταλάβω τήν επανάσταση της κατάργησης της ύποτακτικής και τήν τήρηση τών τριτόκλιτων. Λίγο ακόμα και θά τόν καιηγορήσουμε γιά συντηρητικό και καθιερωνοισάνο. Και θάναί αυτό άπό τ' άγραμμά, άφορ οι έπιπόλαιοι έπικριτές του τού ρίζουν τή ρετσανιά «μυλλιαροζομουνιστής» αυτού τού ιδεαλιστή και παιδιασμένου με τίς πλατωνικές ιδέες άνθρώπου.

ΣΠ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΙΣΑΝΘΗ (*)

Με τόν τίτλο «Μερικοί Μετανάστες» βγήκανε στή σειρά τών εκδόσεων τού Άριστάκη Μαυρίδη όχτώ διηγήματα τού νέου πεζογράφου Μ. Βισάνθη, γνωστού μας άπό τήν έκδοση της «Σύγχρονης Σκέψης» τού Σικάγου και τούς άγώνες του γιά τή διάδοση τών Έλληνικών γραμμάτων στήν Άμερική. Τά διηγήματα αυτά, πού είναι κατά πολύ άνώτερα και πιο ραφιναρισμένα άπό τά πρώτα, «Θανατερά Νευρόσπαστα», πού έβγαλε ό Βισάνθης στό Σικάγο στό 1927, δικαιώνουν τόν τίτλο τους γιατί τά περισσότερα έχουν θέματα παρμένα άπό τή ζωή τού Μετανάστη, τούς πόθους, τίς έλπίδες και τίς άγωνίες του.

Η μεγάλη ζωή, ή έντονη και τρικυμισμένη, ή πολυθρόνη ζωή πού ξετυλίγεται κάτω άπό έναν ούρανό τρυπημένο άπό τεράτνια οικδομήματα, ή ζωή τέλος πού τόν αντίλαλο τών δρόμων της άνέβαζε ως τήν πολυθρόνα πού έμενε παράλυτος ό μεγαλείτερος βίος τού περασμένου αιώνα και ό ηνική της αυτής της κίνησης, ό Άμερικανός Whitman, έμπνέει και τόν ξεσητεμένον Έλληνα, πού με παρυστατική δύναμη τήνε ζωγραφίζει. Άν ό,τι λέγεται «κοσμοπολιτικό διήγημα» φέρνει τή σφραγίδα μιιάς τέτοιας ζωής κι όχι τούς πιθηκισμούς τού Γραφείου ή της Παριζιάνικης Μόδας, ό Βισάνθης μίς δίνει άκρωτός τόν όρισμό του, χαρίζοντας τά σταθερότερα σύνορα. Τά διηγήματά του είναι όλα τρικυμισμένοι αντίλαλοι μιιάς μεγάλης Ζωής. Ο Μετανάστης πού ένώ αντιγράφει τό καράβι τού γρισμού τυραννείται δίχως λόγο στό Άστυνομικό Τμήμα, ό Άνθρωπος ό κατατρεγμένος πού δίχως νά τόχει τό αίμα του ξετυλίγεται σ' ένα σπγμιαίο τρομερό επαναστάτη, ή φτωχήλα τού Βιβλιοπωλείου πού όνειρεύεται και ζει μέσα στήν άτμόσφαιρα μιιάς έρωτικής προσδοκίας, όλα τούτα, δυνατό ζωγραφισμένα, με γιοργή και νευρική φράση, μ' ένα ύφος γεμάτο κίνηση και παλμό, παρουσιάζονται όλοζώντανα στόν άναγνώστη.

Ο Βισάνθης έμπνέει στίς λεπτομέρειες, έξωτερικές κ' έσωτερικές, έπιμένει στό δράμα της ψυχής, στό δράμα τού Άνθρώπου. Τό μέσα πλούτος τών ένδιαφέρει. Και με τό νυστέρι τού άνάτομου ξεχωρίζει μιιά — μιιά τίς ίννε — πού συζητάνε τήν ψυχή. Βαθύτατος ψυχαναλυτής. Λεπτολόγος. Ίσως και κουραστικός γιά ένα εύκολο διάβασμα τή; ξάπλας τού νηπιανού.

Ο «Παραλογισμένος» είναι τό καλύτερο σ' αυτό τό είδος. Και ακολουθούν διηγήματα, βαθιά ψυχολογημένα, όπως ό «Γλυκός Βασανιστής», τό

*) Μ. Βισάνθη: «Μερικοί Μετανάστες». Διηγήματα. Με στίτσα και εικόνες τού Γιάννη Βάσσου. Σελίδες 150. Άθήνα 1930. Τιμή δρχ. 25.

«Ραντεβού με το θάνατο», ο «Αυτοκράτορας των Νέγκρων», ή «Εύα που θά γινότανε Μάργαριτα» και άλλα.

Θέματα άρκετά πρωτότυπα και πολλές φορές τολμηρά. Δεν ξαίρω μονάχα μήπως ή τολμηρότητα αυτή και μια δίψα για πρωτοτυπία κάνει κάποτε το διηγηματογράφο μας να ρήχνει τη φράση σαν άτιμότητα στο χαρτί, σκληρή, αλύγιστη και με σκοτεινάδα δυσκολονόητη. Κάποια σύνθετα που μεταχειρίζεται, κάποιες λεξούλες, μερικοί όροι σά μεταφεριμένοι από άλλη γλώσσα, μάς ξαφνίζουν και μάς σταματάνε. Μήπως αυτό είναι ή λεγόμενη «ανάζητηση καινούργιων έκφραστικῶν τρόπων», κατά τὸν κ. Καστανάκη; Δεν τη βρίσκω σωστή και φυσικά έπιτυχημένη.

Προτιμότερες είναι οι σελίδες όπου ή φράση καλεί σαν τό γάρφαρο ρυάκι, όπου ή Τέχνη πιά αὐτόδρομη, πιά πηγαία, είναι και πιά συμπαθητική. Έχει τόσα προσόντα άλλωστε ο νέος συγγραφέας, — προσόντα που διαγράφονται ζωηρότερα σ' άναγγελμένα προς έκδοση διηγήματά του και που μερικά ελξα την εδυσχία από χειρόγραφα να διαβάσω. Οι «Μερικοί Μετανάστες» έχουν και συνέχεια. «Τ' Ά γ ρ α θ ί α τ ο υ Κ α λ ο υ» — όπως είναι ο τίτλος όλης της σειράς — ευχάριστα δεχόμαστε να μάς κεντάνε.

ΠΑΝΟΣ Δ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗ: «Τραγούδια της Γυναίκας». Σελ. 64. Πειραιά, 1930.

Ο κ. Μιχ. Γ. Πετρίδης είναι καλός έργατης του στίχου. Στά 1914 τύπωσε μια λυρική συλλογή με τὸν τίτλο «Λογάκια». Τήν ακολουθήσανε στα 1923 και στα 1926 ή πρώτη και ή δεύτερη σειρά από τὰ καλοβαλμένα και γεμάτα ποίηση «Έξάστιχα». Τώρα μάς δίνει τὰ «Τ ρ α γ ο υ δ ί α τ ῆ ς Γ υ ν α ἰ κ α ς». Ο γνώριμος τόνος της Μούσας του παρουσιάζεται σ' αυτά φρεσκαρισμένος, ή συγχρονισμένος, όπως θά λέγανε οι άνοητολογούντες μοντέρνοι. Μιλεί συγγινυμένα ή γυναίκα, ή αιώνια γυναίκα με την πολυποίκιλη ψυχικότητά της, και τη συγγινυμένη σκέψη της παίρνει ο ποιητής και τήνε κλείνει στο στίχο, τήν κάνει τραγούδι. Δίνει τὸν τίπο της «Άβουλης», της «Δουλεύτρας», της «Άρραβωνισμένης», της «Μάννας», που είναι από τὰ καλύτερά του. Και σταματάει σε λιγόστιχα, γεμάτα χάρη, όπως ή «Ξενιτεμένη», «Παλινοδία» και τὸ «Δέν ήρθες»:

Αδύη κι άκόμα άγλύκωντο τὸ μάτι μου άπ' τὸν ὕπνο.
Ρόδινο γλυκοχάραμα άπ' τις γούλιες μου περνά,
για να μου δείξη άνέγγιχτο τὸ μυστικό μας δείπνο
και τάνθη που θά σουβάζα στα στήθια, στα μαλλιά.
Δέ μου ήρθες, καλωσόριστή και γλυκαπαντοχή μου.
Καλύτερα έμεινε άβυσσος κι ο πόθος στην ψυχή μου.

ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗ: «Παιδικό Θέατρο». Έκδοτικός Οίκος Δημητράκου. Σελ. 144. Αθήνα 1930.

Μονόπραχτα δραματάκια, κωμωδίες, φαρσούλες, μονόλογοι και τραγούδια είναι τὸ ὅλικο που δίνει με τὸ νέο βιβλίο του ο διηγηματογράφος κ. Βελ. Φρέρης, ὅλικο για μια «πλήρη σχολική έστια». Μία καλὰ έννοουμένη ψυχολογία του παιδιού — που είναι άρκετά δύσκολο στη βαθύτερη κατανόησή του — σφραγίζει αυτές τις σελίδες που δέ στερούνται ούτε από θέλητρο μά ούτε και από φιλολογικότητα και δημιουργική πνοή. Διακρίνεται ο συγγραφέας σε κομμάτια όπως ή «Έπιστροφή», «Κάθε μάστορης στὸν πάγο του», ή «Μοδιστρούλα» κ.ά. Η μουσική και οι στίχοι της κ. Μ. Φρέρη όμορφαίνονται το βιβλίο, που δεν πρέπει να λείπει από καμιά Σχολική Βιβλιοθήκη. Άρκετά χρόνια αηδιάσαμε κ' έρεις και τὰ παιδιά μας με τὰ παιδολο-

γήματα του Κουρτίδη και τούς διάφορους Γουτα-πέρκηδες.

ΛΕΥΤΕΡΗ ΑΛΕΞΙΟΥ: «Μπαγκατέλλες». Έμμετρα και πεζά. Ήράκλειο Κρήτης 1930. Δρχ. 100.

Ο ποιητής Λευτέρης Άλεξίου συγγεντρως σ' έναν πολυσέλιδο και τεχνικά φροντισμένο τόμο, διάφορα κομμάτια, έμμετρα και πεζά, που χρονολογούνται από τὰ 1908—1930. Όλάνερη δουλειά, όχι αξιοκαταφρόνητη, άν και ο ποιητής μας έχει την ιδιοτροπία σε κάθε καινούργιο φαινόμενό του να βάζει κ' έναν προλογάκι, δηλωτικό πως άποκηρύττει κι αυτή τη δουλειά, τραβώντας για καινούργια ταξίδια. Αυτό, βέβαια, δεν έμποδίζει τὸν άναγνώστη να φιλομετρήσει τὸ πολυσέλιδο βιβλίο του, να τὸ διαβάσει με προσοχή και να έπικοινωνήσει με τη Μούσα του. Ίδιοτροπία του ποιητή λέμε. Και σταματάμε σε πολλούς από τούς «Πρώτους στίχους» που είναι γραμμένοι με περίσσια χάρη, δροσιά και λυρισμό, διαβάζουμε σκώρπιους Γαλλικὸς στίχους, σκαρωμένους με μοναδική μαεστρία και γνώση της γλώσσας, σταματάμε στο λυρικό δράμα «Ήρακλῆς και Όμφάλη» και καταβροχθίζουμε τὰ τέσσερα άφηγήματα στο τέλος, με τὸ άριστουργηματικό έκείνο «Στὴν αὐλή», που ξεφύγει από κοινό άφήγημα και άγγίζει άνώταρες σφαίρες που κυμαίνονται ανάμεσα στο μαστορεμένο διήγημα και στο είδος που ζητάει τὸ διάλογο και τη σκηνική δράση για να κατασταλάξει στο «δράμα». Ο τόμος αυτός είναι μια ικανοποίηση για τὸ αίσθητικά μορφωμένο γούστο, που τὸ ξαφνίζουνε μόνο μερικές τραχύτητες — ιδιωματισμοί. Μεταφέρουμε έδω ένα χαριτωμένο τετράστιχο, που φέρνει τὸν έγγλέζικο τίτλο «Molly on the shore»:

Γελοῖσε ή Μόλλυ κ' έτρεχε στην άμμουδιά πατώντας
και σαν πουλιά έφτερουγίζαν τὰ όλόρωτα ποδάρια.
Μά πίσωθε όλοσκότεινο τὸ κῆμα και λυσώντας
έγλειψε, δάγκωνε, έτρωγε τ' άγαπημένα χνάρια.

ΡΙΤΑΣ Ι. ΜΠΟΥΜΗ: «Τραγούδια στην Άγάπη». Έκδότης Α. Μαυρίδης. Αθήνα 1930.

Τὸ πρώτο βιβλίο με στίχους που φέρνει συγγεντρώνους στη δημοσιότητα ή Συριανή ποιήτρια και γνωστή στο φιλολογικό μας κῆλο Άδρα Ρίτα Ι. Μπούμη. Τὸ πρώτο βιβλίο της αλλά όχι και γι' αυτό μέτριο. Βιβλίο άρτιο με στίχους έντεκασύλλαβους και δεκαπεντασύλλαβους καλοδουλεμένους, έπάνω σε κλασική φόρμα, χωρίς παραπατήματα και άκροβασίες. Η Μούσα της, βαθεία τριζυμισμένη από τὸ έρωτικό πάθος, χτυπημένη από τὸν καημό μιας χαμένης άγάπης, λιώνει θαρρεῖς στην άγωνία της προσδοκίας. Τὸ αίσθημα ξεχειλίζει άβυσσο, κατακτάθαρο, έξέκλεπο φανερό. Άγάπησα, λέει ή καρδιά. Κ' ή ποιήτρια που δεν είναι μόνο καρδιά μά και σκέψη και χορδή σε μια λύρα, ύφαινει τὰ ξόμπλια του πόνου της έπάνω σε άριμονιζές συμφωνίες. Τὰ «Τραγούδια στην Άγάπη» είναι κάτι περισσότερο από μια έπίσχεση για ένα καλύτερο άρτιο. Η Άδρα Ρίτα Μπούμη βαδίζει για τήν όρα σε σταθερό δρόμο.

Π. Τ.

ΒΑΣΙΛΗ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: «Οι Ξερζωμένοι». Μυθιστόρημα. Με εικονογραφίες Γιώργη Αυδάκη. Αθήνα 1930.

ΠΕΤΡΟΥ ΞΕΦΛΟΥΔΑ: «Τὰ Τετράδια του Παύλου Φωτεινού». Θεσσαλονίκη 1930 Δρ. 35.

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑ: «Ο κληρονόμος της Τσάτσας». Σάτιρα μονόπρακτη. Έκδοση «Μουσικών Χρονικών». Αθήνα 1930.

ΘΕΟΔ. ΝΤΟΡΡΟΥ: «Στου Γλυτωμού τὸ χάξι». Ποιήματα. Παρίσι 1930.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ

Κατάντησες μιά μάστιγα σ' όλες μας τις πληγές,
και τίποτα πιά δεν μπορεί γιά νά σέ σταματήσει.
Μές στις πολλές παραίτησες τών φίλων κι αλλαγές
ὁ Βενιζέλος ἔπρεπε κ' ἐσέ νά.. παρατήσει.
Μ' ἀνάμεσα σ' τοὺς ἀνεργούς, σκόπιμο δὲν τὸ κρίνει,
ὡς κι ὁ Δαμβέργης ἀνεργὸς ὁ δύστιχος νά μείνῃ,

ΣΕ ΠΟΙΗΤΕΜΠΟΡΟ

Ἐσένα, τζάνουμ, σ' ἔγραψαν οἱ ἐφημερίδες λόγιο,
μὲ λύσσα πατριωτικὴ γιά τὰ ὅτια κ' ἱερά..
Κρατώντας παραμάσκαλα στίχων δειγματολόγιο
γιά κλέος ψέλνεις ἐθνικό, κάθε μας συφορά.

ΣΕ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΠΕΖΟΓΡΑΦΟ

Σὲ φουσκωμένη θάλασσα σὲ σκέπασ' ἡ ἀρλούμπα.
Νά κολυμπήσῃς δὲν μπορείς χωρὶς νά κάμῃς τούμπα.

ΣΕ ΠΟΕΤΑΣΤΡΟ

Πάλι μὲ καθαρεύουσα τοὺς στίχους σου καρύκειψες
κ' ἀνάποδα τὸν πήγασο στὴ φούρια καβαλίκεψες.
Μ' ἀφοῦ σεργιάνισες ψηλά μὲς στὰ Καβαφονέφαλα
σοῦ βρῆκε ἀέρας τὰ μυαλά καὶ πέφτεις κατακέφαλα.

ΣΕ ΑΝΘΩΛΟΓΟ

Καμὸ δὲ χώρεσε στὸ νου σου ἡ σκέψη ἡ συλλογὴ,
ἐσὲ ποὺ καταπιάστηκες νά φτιάσῃς «Ἐκλογὴ».
Στοὺς στιχοπλόκους ἐδείξες τρανὴ φιλανθρωπία,
γιατ' ἡ δικτὴ σου ταίριασε μ' αὐτοὺς τεχνο..ντροπία.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—Ἡ συζήτηση γιά τὴ «Μοντέρνα Τέχνη» καὶ τὶς «θέσεις» ποὺ ἔθιξε στὰ ἄρθρα τοῦ ὁ Παρορίτης ἀνάβει καὶ κορώνει. Πολλοὶ φίλοι μᾶς γράφουνε πὺς θὰ θέλανε νά λάβουνε μέρος. Δὲν ἀποκλείουμε σὲ κανένα τὸ δικαίωμα αὐτό, φτάνει ὅ,τι θὰ γράψουνε νά ναι φιλολογικὰ γραμμένο καὶ στὴ Δημοτικὴ, — ὅρος κύριος, πρῶτιστος καὶ ἀπαραβάτος. Δεχόμαστε μάλιστα καὶ ἄρθρα μὲ δόλοτελα ἀντίθετες μὲ τὶς δικές μας ἀπόψεις, σὰν τοῦ κ. Καστανάκη λ. χ. ποὺ φιλοξενήσαμε. Ἀπὸ τὸ ξέπνημα τῆς Σκέψης πάντα κάτι καλὸ θὰ βγεῖ. Φιλοδοξοῦμε νά ξαναζωντανέψουμε τὶς παλιές ἱστορικὲς συζητήσεις τοῦ «Νουμά».

—Στὸ σημερινὸ φύλλο δημοσιεύουμε τὸ τέταρτο στὴν παραπάνω σειρά ἄρθρο τοῦ κ. Μ. Σπέρου, ταχικὸν συνεργάτη τῆς «Πειθαρχίας», ποὺ ἔρχεται κοντύτερα κάπως μὲ τὶς δικές μας ἀπόψεις, ἂν καὶ τὸ ἐντοπίζει ἀρκετὰ τὸ ζήτημα. Εἶναι γραμμένο ὁμως μὲ εἰλικρίνεια, βαθεῖα γνώση τῶν πραγμάτων, παλληκαριὰ γνώμης, νεανικὴ φωτιά, καὶ αὐτὸ φτάνει.

—Βγῆκε τὶς Χριστουγεννιάτικες μέρες ἡ καινούργια ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Ρήγα Γκόλφι, ἡ τέταρτη κατὰ σειρά ἀπὸ τότε ποὺ φανίκανε τὰ «Τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη», — τὰ «Λυρικὰ Χρόματα». Εἶναι σελίδες 144 κ' ἔχει πάνω ἀπὸ 75 τραγούδια σὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ τὴν τέχνη ποὺ δουλεύει ὁ Γκόλφης τὸ στίχο. Πολλὰ ἔχουνε δημοσιευτεῖ στὸ «Νουμά» μὰ καὶ πολλὰ μᾶς εἶναι δόλοτελα ἀγνωστα. Θὰ μιλήσουμε πλατύτερα στὸ ἐρχόμενο. Τιμὴ τοῦ βιβλίου δρχ. 25. Ἐκδότης ὁ Ι. Σιδέρης.

—Μέσα στὸ 1981 θὰ δημοσιευθοῦν ἀπὸ τ' Ἀρχεῖα τοῦ «Νουμά» ἀρκετὰ ἱστορικὰ γράμματα σχετικὰ μὲ τὴ δράση τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Γλωσσικοῦ μας Ἀγῶνα. Στὸ ἐρχόμενο θὰ δώσουμε τοῦ Ἐφταλιώτη.

—Ἀπὸ καιρὸ διαβάζουμε σὲ μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Ἡρακλείου, στὴν «Ἀγροτικὴ Κρήτη», μερικὰ νόστιμα τραγουδάκια μὲ τὸν τίτλο «Κρητικὰ Λύρα» καὶ μὲ ὑπογραφὴ ἑνα Κ. Ἀπ' αὐτά, ἑνα-δυό, ὅπως ἡ «Ἐλιά» καὶ ὁ «Δεκέμβρης», ποὺ δημοσιεύτηκε τελευταία, μᾶς κίνησε ἀγαθὴ ἐντύπωση, ἔτσι ὅπως εἶναι δροσερὰ καὶ αὐθόρητα καὶ χωρὶς ἀξιώσεις «μεγάλης Τέχνης». Φαίνεται ὁ πηγαῖος, ὁ εἰλικρινὴς ποιητὴς — καὶ αὐτὸ εἶναι κάτι.

—Στὰ Περιεχόμενα τοῦ περασμένου τόμου ἔμεινε ἑνα λάθος, ποὺ μᾶς ρίχνει ἑκατὸ χρόνια πίσω. Ἀντὶ «8/βρ 1929—Δ/βρ 1930», ποὺ εἶναι τὸ σωστὸ, στοιχειοθετήθηκε «8/βρ 1929—Ν/βρ 1830!» Παρακαλοῦμε νὰ διορθωθεῖ.

—Ξανατυπώθηκαν ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ Νουμά, στὶς ἐφημερίδες Ταχυδρόμος καὶ Δημοκράτης τῆς Μυτιλήνης ποιήματα τῆς Ρίτας Μπούμη καὶ τοῦ Στέλιου Σπεράντσα καὶ στὴν «Κερκυραϊκὴ Ἠχώ» τὸ ἄρθρο τοῦ Ν. Πατρινάκου «Ὁ πλοῦτος τῆς Δημοτικῆς».

—Στὴ Σύρα βγαίνει ἑνα καλὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ ἀπὸ τὴ Δ/δα Ρίτα Μπούμη καὶ δυὸ ἄλλους. Οἱ Κνυλάδες. Συνεχίζεται ἡ ωραία παράδοση στὸ ἱστορικὸ νησί ποὺ πάντα πρωτοστατῆσε στὰ Γράμματα.

—Στὸ δεύτερο φύλλο τοῦ ὁ βδομαδιατικὸς «Ἡ Πειρατικὴ Τύπος» εὑχεται στὸ «Νουμά» νὰ γιορτάσει μὲ τὴν καινούργια του διεύθυνση καὶ τὰ σαράντα-χρονά του. Κ' ἐμεῖς τοῦ εὐχόμαστε καλὴ προκοπή.

—Ὁ «Ταχυδρόμος» τῆς Μυτιλήνης, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς εἰλικρινέστερες ἐπαρχιακὲς ἐφημερίδες καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὸ Μυριβίλη καὶ τὸ Λεφκία — γράφει ἀρκετὰ γιά τὸ τελευταῖο μᾶς φύλλο σ' ἑνα μονόστιχο τῆς δευτέρας σελίδας.

«...Ὁ Νουμάς, λέει, εἶναι ὅπως πάντα τὸ συμπαθητικώτερο λογοτεχνικὸ περιοδικὸ τῆς Ἀθήνας, γεμάτο ἀπὸ τὴ μακρινὴ του παράδοση καὶ τὴν ἀδιάπτωτη ὀρμητικότητά του...».

—Τὸ ἴδιο καὶ στὸ προτελευταῖο τεῦχος τοῦ «Mercure de France» (15 τοῦ Δ/βρ) ὁ παλιὸς μᾶς φίλος κ. Phileas Lebesgue, ποὺ ὑπεραμύνεται τῆς ἰδέας νὰ δοθεῖ τὸ Νόμπελ στὸν Παλαμά, δὲν ξεχνάει ν' ἀναφέρει καὶ τὸ «Νουμά» μὲ κολακευτικὰ λόγια.

—Στὸ ἐρχόμενο φύλλο, ἂν τὸ προκάουμε ἀπὸ τὸ Λίβερπουλ ποὺ θὰ μᾶς σταλθεῖ, θὰ δημοσιεύσουμε ἑνα χαρακτηριστικὸ ἄρθρο τοῦ Πάλλη γιά τὸ Μενάρδο.

Ἔτσι ὁ «Νουμάς» μὲ συνεργασία τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Πάλλη — τῶν δυὸ κορυφαίων μᾶς τῶν Γλωσσικοῦ Ἀγῶνα — ξαναγυρίζει στὶς παλιές του δόξες καὶ στὶς μαχητικὲς του σελίδες.

—Ἀπὸ τὴν Πόλη μᾶς στάλθηκε ἑνα καλοτυπωμένο λεύκωμα μὲ τὸν τίτλο «Φιλολογικὴ Χρόνα 1931». Συνεργάζονται σ' αὐτὸ ὅλοι σχεδὸν οἱ γνωστοὶ μᾶς Πολῖτες λόγιοι καὶ δημοτικιστές. Ὁ Γιαλούρης, ὁ Ἀχιλλέας Γραμματίδης, ὁ Κόβας, ὁ Μαυριλῆς, ὁ Καστανάκης, ὁ Γιάννης Χαλκούσης, ὁ Μπεκές καὶ ἄλλοι. Δημοσιεύεται τοῦ Γρυτάρη ἑνα κομμάτι ἀπὸ τοὺς «Πέρες» τοῦ Αἰσχύλου, Γλωσσολογικὰ τοῦ Φιλίππου καὶ μιὰ σύντομη σκιαγραφεῖα μὲ ὁμορφὴ εἰκόνα τοῦ Ψυχάρη. Τὴν ὕλη τὴν ἐπιμελήθηκε ὁ Α. Ν. Παπάζογλου, ποὺ δημοσιεύει κ' ἑνα σύντομο δικό του διήγημα.

—Εὐχαριστοῦμε ὅσους μᾶς θυμηθήκανε τὴν Πρωτοχρονιὰ καὶ μᾶς στείλανε σὰν μπουναμά τὴν καινούργια συνδρομὴ τους. Ἡ ἀγάπη τους μᾶς δυναμώνει.

Καὶ παρακαλοῦμε γιά τελευταία φορὰ ὅσους καθυστεροῦν ὡς τώρα τὴν περσινὴ συνδρομὴ τὸ οὐς, νὰ εὐδοκήσουνε πιά καὶ νὰ τὴν στείλουνε.

Τὸ τεφτέρι τῶν ἀνοιχτῶν λογαριασμῶν πῆρε ἀπόφαση νὰ σφαλισεῖ.